

गो कृपा अमृतम्

(बॅक्टेरियल कल्चर)

गो कृपा शेतीची पद्धत- युरिया, DAP आणि कीटकनाशकांसाठी प्रभावी पर्याय
५ सोप्या टप्प्यांमध्ये गो कृपा अमृतम् आधारित शेती - आणि भरभराटीची शेती.

वेदांमध्ये असा उल्लेख आढळतो की, “जी गोमातेची स्थिती असते, तीच आपली देखील स्थिती असते.” आमचे गुरुजी सांगायचे, “जिथे गोमाता आणि शेतकरी दुःखी असतील असा देश कधीच आनंदी बनू शकत नाही.” बराच विचार केल्यानंतर आणि अनेक वर्षे संशोधन व प्रयोग केल्यानंतर, आम्ही शेती करण्याचे एक अतिशय सोपे तंत्र विकसित केले आहे ज्याचा वापर करून कोणताही शेतकरी यशस्वी आणि संपन्न शेती करू शकेल असा आम्हाला विश्वास आहे. गो कृपा अमृतम् बॅक्टेरियल कल्चर, म्हणजेच गोमातेच्या दिव्य प्रसादामुळेच या पद्धतीने शेती करणे शक्य होते, म्हणूनच आम्ही या तंत्राला “गो कृपा फार्मिंग मेथड” असे नाव ठेवले आहे.

गो कृपा अमृतम् बॅक्टेरियल कल्चर म्हणजे काय?^

गो कृपा अमृतम् बॅक्टेरियल कल्चर पूर्णपणे नैसर्गिक सामग्रीपासून तयार केलेले आहे ज्यामध्ये पंचगव्य (गोमूत्र, गोमय, दूध, दही आणि तूप) आणि आयुर्वेदिक औषधी वनस्पतींचा समावेश आहे. हे आमच्या व्यापक संशोधनाचे आणि प्रयोगाचे फळ आहे.

गो कृपा अमृतम् बॅक्टेरियल कल्चरचे लाभ (थोडक्यात, अधिक माहितीसाठी कृपया आमच्या वेबसाईट किंवा YouTube चॅनेलला भेट द्या):

- मातीमध्ये अनुकूल जीवाणूंच्या वसाहती निर्माण करण्यात मदत करते, जे वनस्पतीला सहज पचेल अशा स्वरूपात पोषकतत्वे पुरवण्यात मदत करतात आणि अशाप्रकारे वनस्पतीची रोगप्रतिकार शक्ती आणि उत्पादनाची गुणवत्ता सुधारतात.
- जमीन अधिक मऊ, अधिक सच्छिद्र होते आणि पावसाचे जास्त पाणी शोषून घेऊ शकते. कालांतराने, यामुळे भूजल पातळी वाढेल आणि शेतीसाठी जास्त पाणी लागणार नाही. गांडूळ आणि मधमाश्या यांच्यासारख्या अनुकूल जीवांच्या वाढीसाठी उपयुक्त वातावरण निर्माण करण्यास मदत करते.
- शेतकरी स्वाभिमानाने गो आधारित शेती यशस्वीपणे करू शकतात. बॅक्टेरियल कल्चर सर्व प्रकारच्या पिकांसाठी प्रभावी ठरू शकते.

भारतातील शेतकऱ्यांना गो कृपा अमृतम् विनामूल्य दिले जात आहे. जर कोणतीही व्यक्ती या उत्पादनाच्या बदल्यात पैसे घेताना आढळली तर कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल. गो कृपा अमृतम् वापरल्याने प्रतिकूल परिणाम होण्याची शक्यता कमी आहे. कोणत्याही नैसर्गिक शेतीच्या पद्धतीचा भाग म्हणून याचा वापर केला जाऊ शकतो. आम्ही शेतकऱ्यांना विनंती करतो की त्यांनी वर्णन केलेल्या पद्धतीनुसार हे बॅक्टेरियल कल्चर त्यांच्या जमिनीच्या काही भागावर वापरून पाहवे आणि मिळालेले परिणाम पाहून नंतर पुढील निर्णय घ्यावा. गो कृपा अमृतम् ही गोमातेने (‘गाय१ दैवी माता आहे’) दिलेली भेट आहे. आम्ही सर्व शेतकऱ्यांना नम्रपणे विनंती करतो की त्यांनी याचा वापर करण्यापूर्वी गायीला नमस्कार करावा आणि तिच्या आशीर्वादाने समृद्धी प्राप्त करावी.

गो कृपा अमृतम् बॅक्टेरियल कल्चरचे फायदे.

हरितक्रांतीच्या आधी, १९७० मध्ये, १ ग्रॅम मातीमध्ये २ करोडहून अधिक अनुकूल प्रोबायोटिक बॅक्टेरिया पेशी होत्या. परंतु आताच्या परिस्थितीत यापैकी २०% सुद्धा शिल्लक राहिलेल्या नाहीत. मातीच्या आरोग्यासाठी आणि गुणवत्तेसाठी हे अनुकूल बॅक्टेरिया अतिशय आवश्यक आहेत.

गो कृपा अमृतम् मध्ये अनुकूल बॅक्टेरियाचे ७० हून अधिक स्ट्रेन आहेत जे एरोबिक आणि अॅनारोबिक दोन्ही प्रकारचे आहेत आणि हे मातीमध्ये उपयुक्त कार्य करतात -

- २४ स्ट्रेन असे आहेत जे वातावरणातील **नायट्रोजन** शोषून घेतात आणि पचण्यास योग्य अशा स्वरूपात वनस्पतींना पुरवतात.
- असे अनेक स्ट्रेन आहेत जे **वनस्पतींमधील रोगाचा आणि कीटकांचा प्रादुर्भाव नियंत्रणात** आणण्यात मदत करून प्रतिकारशक्ती वाढवतात.
- असे काही स्ट्रेन आहेत ज्यांचे वैज्ञानिक दृष्ट्या “**जिओबॅक्टर**” म्हणून वर्गीकरण केले जाते. हे बॅक्टेरिया गोमय, गोमूत्र किंवा मातीमधून धातू आणि खनिज घटक शोषून घेतात आणि पचन करण्यास सोप्या स्वरूपात वनस्पतींच्या मुळांना पुरवतात.
- काही स्ट्रेन असे आहेत जे पूर्व-पचन केलेल्या स्वरूपात वनस्पतींना **सल्फर** आणि **फॉस्फरस** पुरवतात. ६ स्ट्रेन असे आहेत जे **कंपोस्ट** तयार करण्यात, मदत करतात आणि **लॅक्टोबॅसिलस** बॅक्टेरिया वनस्पतींच्या वाढीस उत्तेजन देतात आणि त्यांचे उत्पादन सुधारतात.
- या कल्चरमध्ये बॅक्टेरियल जेनेरा देखील आहेत जे **रोगजन्य जीवाणूंचा नियंत्रण** ठेवण्यात मदत करतात. यामुळे हे उघड्यावर ठेवता येऊ शकते आणि भारतातील विविध भागांमध्ये याचे वितरण करता येऊ शकते.
- निरीक्षणातून हे देखील आढळून आले आहे की हे कल्चर इतर अनुकूल जीवांच्या वाढीसाठी अनुकूल वातावरण तयार करण्यात देखील मदत करते, जसे की, **गांडूळ**, **लेडीबग** आणि **मधमाश्या**.

विशेष टीप - १) आमचे संशोधन आणि निरीक्षण असे दर्शवतात की गो कृपा अमृतम् मध्ये आढळणारे बॅक्टेरियाचे स्ट्रेन देशी किंवा स्वदेशी गायीच्या गोमुत्र किंवा गोमयमुळे जोमाने वाढतात आणि या सोबत देशी गायींपासून प्राप्त पंचगव्य घटक वापरले गेले तर सर्वोत्तम परिणाम देतात. म्हणून आम्ही तुम्हाला म्हैस किंवा विधेशी जातींच्या गायींपासून मिळालेले पंचगव्य न वापरण्याचा सल्ला देतो. म्हणून आमची नम्र विनंती आहे की जर तुमच्याकडे देशी गोमाता नसेल तर कृपया गौशाळेतून किंवा इतर शेतकऱ्यांकडून देशी गायीचे खत खरेदी करा. आणि जर तुम्ही देशी गाय पाळण्याचे ठरवले तर तुमचे युरिया आणि DAP अनुदान वापरून गोमातेसाठी चारा खरेदी करून कमी खर्चात तिचे पालन करणे तुमच्यासाठी सोपे जाईल आणि यासाठी तृणनाशके न वापरता तुम्ही हे तण गोमातेला खायला देऊ शकता. तुम्ही गोमातेला खायला देण्यासाठी शेताच्या बांधावर मोरिंगा किंवा नेपियर आणि जिंजवा सारखे गवत देखील लावू शकता.

२) शेतकऱ्यांना ही नम्र विनंती देखील केली जाते की त्यांनी आधी त्यांच्या जमिनीच्या छोट्याशा भागात गो कृपा अमृतम् ची चाचणी करावी. या निकालांच्या आधारे तुम्ही हे संपूर्ण शेतात अधिक मोठ्या प्रमाणात वापरू शकता. उदाहरणार्थ, जर तुमच्याकडे २० एकर शेती असेल तर तुम्ही सुरुवातीला अर्धा किंवा एक एकर शेतीमध्ये याचा वापर करू शकता. जर तुम्ही या परिणामांमुळे समाधानी असाल तर तुम्ही मोठ्या प्रमाणावर गोमाता आणू शकता आणि महागड्या उत्पादनांवर अवलंबून न राहता, गो आधारित शेतीच्या पद्धतीचा अवलंब करू शकता.

३) जेव्हा तुम्ही शेतामध्ये पिकांचे खुंट किंवा उरलेले भाग जाळता तेव्हा मातीमधील बॅक्टेरियांचा नाश होतो आणि मातीची सुपीकता कमी होते, तसेच प्रदूषण देखील वाढते. त्याऐवजी, गो-कृपा अमृतम् सोबत पिकांचे छोटे खुंट मातीत तसेच ठेवण्याचा सल्ला आम्ही तुम्हाला देतो. यामुळे कालांतराने जमिनीची सुपीकता सुधारण्यास मदत होईल.

गो कृपा शेतीची पद्धत - ५ सोपे चरण १ले चरण - तुमच्या शेतीत गो कृपा अमृतम् बॅक्टेरियल कल्चर सोल्युशन कसे वाढवायचे?

एका स्वच्छ ड्रम मध्ये २०० लिटर पाणी घ्या जे नैसर्गिक पद्धतींनी स्वच्छ केलेले असेल आणि ज्यामध्ये तेल किंवा रसायनांचा अंश नसेल.

एका बादलीत थोडे पाणी घ्या आणि त्यात २ किलो नैसर्गिक देशी गूळ मिसळा. हे मिश्रण २०० लिटर पाण्यात मिसळा.

यामध्ये १ लिटर गो कृपा अमृतम् कल्चर आणि देशी (स्वदेशी) गोमातेच्या दुधापासून मिळवलेले २ लिटर ताजे ताक मिसळा. ताक बनवण्याची पद्धत - देशी गोमातेच्या दुधापासून तयार केलेल्या १ लिटर ताज्या दह्यामध्ये २ लिटर पाणी घाला. ते चांगले घुसळून घ्या, लोणी बाजूला काढा, उरलेले ताक गो आधारित शेतीसाठी आदर्श आहे.

हे द्रावण सुती कापडाने झाकून ठेवा आणि शक्यतो झाडाच्या किंवा हिरव्या जाळीच्या सावलीत हे ठेवून द्या. ५-७ दिवस एका स्वच्छ लाकडी काठीने हे द्रावण दिवसातून एकदा घड्याळाच्या दिशेने १ मिनिटासाठी नीट ढवळून घ्या. कृपया या द्रावणामध्ये पावसाचे पाणी जाऊ देऊ नका. ५-७ दिवसात २०० लिटर वापरण्यायोग्य द्रावण तयार होईल.

लाकडी काठीने ढवळणे अडचणीचे वाटत असल्यास, तुम्ही लहानशी स्वस्त मशीन खरेदी करू शकता जी माशांच्या टँकमध्ये हवा पंप करण्यासाठी वापरली जाते. या मार्गाने, ५-७ दिवसांपेक्षा कमी वेळात द्रावण तयार होईल.

वरील २०० लिटर बॅक्टेरियल द्रावणाचा वापर नैसर्गिक आणि शक्तिशाली खत तयार करण्यासाठी तसेच वनस्पतींचे रोग आणि कीटक यावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी केला जाऊ शकतो. या द्रावणामध्ये जिवंत बॅक्टेरियल कल्चर असते आणि तुम्ही तुम्हाला पाहिजे त्या प्रमाणात हे वाढवू शकतो.

जेव्हा हे द्रावण संपायला येते किंवा अर्ध्याहून कमी शिल्लक राहते तेव्हा आधी सांगितल्याप्रमाणे यामध्ये २ किलो नैसर्गिक देशी गूळ आणि देशी गोमातेच्या दुधापासून मिळवलेले २ किलो ताजे ताक आणि पाण्याचे मिश्रण घाला आणि द्रावण वाढवा. अशा प्रकारे, तुम्ही घरी किंवा तुमच्या शेतात स्वतः द्रावण तयार करू शकता.

हे द्रावण तुम्ही ७ दिवस, १ महिना, २ महिने किंवा ६ महिन्यांनंतर देखील वापरू शकता. आम्ही ते १ वर्षांनंतर देखील वापरले आहे आणि याचा प्रभावीपणा कमी होत नाही. जर झाडाच्या सावलीत हे द्रावण वापर न करता पडून असेल तर तुम्हाला दर महिन्याला १ किलो देशी गूळ आणि १ लिटर ताक यांचे मिश्रण यामध्ये मिसळावे लागेल, जेणेकरून बॅक्टेरियांना जगण्यासाठी अन्न मिळत राहील.

गो कृपा अमृतम् चा रंग वर्षभरात ४ वेळा बदलू शकतो. कधी कधी हे हिरवे दिसते तर कधी कधी हे काळे देखील दिसते. कधी कधी या द्रावणामध्ये लहानसे कीटक जाऊ शकतात, परंतु चाळणीने गाळून घेतल्यानंतर हे द्रावण पुन्हा वापरता येते.

वर्षभरात अनेक वेळी या द्रावणाला वेगवेगळा वास येऊ शकतो किंवा तुम्हाला पृष्ठभागावर कधी कधी बुडबुडे अथवा फेस दिसू शकतो. परंतु काळजी करण्याचे काहीही कारण नाही आणि यामुळे द्रावणाचा प्रभावीपणा कमी होत नाही.

कृपया लक्षात ठेवा - आमच्याकडून किंवा इतर शेतकऱ्यांकडून बॅक्टेरियल कल्चर घेताना किंवा इतर शेतकऱ्यांसह ते शेअर करताना, कृपया कॅपमध्ये एक छिद्र ठेवा. यामुळे बॅक्टेरियांना ताज्या हवेत श्वास घेता येईल. आणि हे बॅक्टेरिया हाताळताना तुम्ही वापरत असलेली सर्व उपकरणे, जसे की, ड्रम, पंप, पाईप हे योग्यरीत्या स्वच्छ असले पाहिजेत आणि यावर रासायनिक अंश असू नयेत.

चरण २ - गोमय कंपोस्ट करण्यासाठी तुम्ही गो कृपा अमृतम् चा वापर करू शकता?

देशी गोमातेपासून मिळणाऱ्या सुमारे १००० किलो गोमयला २.५ फूट रुंद आणि २ फूट खोल खड्ड्यात झाड किंवा हिरवी जाळीच्या सावलीत किंवा इतर कोणत्याही सावलीत ठेवा बांबूच्या काठीने या ओळीत छिद्रे तयार करा. खताच्या या ओळीवर १००-२०० लिटर द्रावण टाका.

हे खत ओलसर ठेवा आणि दर १५ दिवसांनी हे ढवळत रहा. सुमारे ६० दिवसांत गांडूळ खताशी तुलना करता येईल इतके चांगले किंवा त्याहूनही चांगले दर्जेदार खत तयार होईल. सर्वात चांगल्या परिणामांसाठी, तुम्ही दर ५-७ दिवसांनी गरजेप्रमाणे १००-२०० लिटर गो-कृपा अमृतम् द्रावण यामध्ये वापरू शकता, अशाप्रकारे तुम्ही १ टन खत कंपोस्ट करण्यासाठी एकूण १०००-२००० लिटर वापरता. हे सूर्यप्रकाशात ठेवल्याने, अनेक सूक्ष्म पोषक तत्वे आणि अनुकूल बॅक्टेरियल घटकांवर विपरित परिणाम होऊ शकतो. म्हणून कृपया सावलीतच कंपोस्ट करा.

हे खत कोणत्याही शेतात किंवा जवळपास कोणत्याही पिकासाठी वापरता येऊ शकते आणि तुम्ही याचे फायदेशीर परिणाम मिळवू शकता. कंपोस्ट करण्यासाठी तुम्ही यामध्ये वाळलेली पाने किंवा सुकलेले गवत देखील घालू शकता. गोमयमध्ये १२०० पेक्षा जास्त आणि गोमूत्रात ५१०० पेक्षा जास्त विविध प्रकारचे कंपाऊंड असतात. हे खत सावलीत थंड प्रक्रिया वापरून तयार होत असल्याने, यामधील बहुतेक सूक्ष्म पोषकतत्वे नैसर्गिकरित्या सुरक्षित राहतात आणि कंपोस्ट करता येतात.

गो कृपा अमृतम् गोबर गॅसच्या स्लरीसह पाण्यात मिसळून शेतात वापरल्यानंतरही आम्हाला उत्कृष्ट परिणाम मिळाले आहेत. तुम्ही ही स्लरी वेगळी देखील तयार करू शकता. यासाठी सुमारे २५% गो-कृपा अमृतम्, २५% गोमय आणि उरलेले गोमूत्र व पाणी एका खड्ड्यात, ड्रममध्ये किंवा टाकीमध्ये मिसळा आणि सूर्यप्रकाशाच्या थेट संपर्कात येऊ नये म्हणून झाकून ठेवा. हे मिश्रण शेतात वापरण्यापूर्वी किमान २० दिवस आंबवण्यासाठी ठेवा.

आम्ही प्रत्येक एकर शेतीसाठी १ ते २ देशी गोमाता आणि जर गोमाता लहान जातीच्या असतील तर प्रत्येक एकरासाठी २ गोमाता ठेवण्याचा सल्ला देतो. प्रत्येक गोमाता दरवर्षी सुमारे ४ टन गोमय आणि ८००० लीटर गोमूत्र देते, ज्याचा वापर गो आधारित कृषी उपक्रमामध्ये उत्कृष्ट खत आणि इनपुट तयार करण्यासाठी केला जाऊ शकतो. तुमची स्थानिक जातीची गोमाता लहान असेल तर प्रत्येक एकर शेतीसाठी २-४ गोमाता ठेवा.

विशेष टीप - हे खत शेतात टाकताना, कृपया हे थेट उपयुक्त वनस्पतींच्या जवळ टाका आणि शक्यतो खत टाकल्यानंतर त्यावर थोडी माती पसरून ते झाकून टाका जेणेकरून ते थेट सूर्याच्या उन्हाच्या संपर्कात येणार नाही. आसपासच्या तणांजवळ टाकण्याऐवजी हे पिकाच्या जवळ टाका आणि शक्यतो पाऊस सुरू होण्याच्या आणि लागवड करण्याच्या १०-१५ दिवस आधी याचा वापर करा.

चरण ३ - तुमच्या शेतामधील रोपांना किती प्रमाणात गो कृपा अमृतम् द्रावण दिले पाहिजे?

सिंचनाच्या पाण्यासोबत एका एकरसाठी किमान २००० लिटर गो-कृपा अमृतम् द्रावण दिले गेले पाहिजे.

म्हणून जर तुम्ही महिन्यातून ५ वेळा शेतात पाणी देत असाल तर प्रत्येक वेळी सिंचनाच्या पाण्यासोबत ४०० लिटर द्रावण दिले गेले पाहिजे, त्याचप्रमाणे जर तुम्ही महिन्यातून ४ वेळा पाणी देत असाल तर प्रत्येक वेळी ५०० लिटर आणि जर तुम्ही २ वेळा पाणी देत असाल तर १००० लिटर द्रावण एका महिन्यात दिले गेले पाहिजे. गो-कृपा अमृतम् हे अनेक प्रकारे दिले जाऊ शकते, जसे की, ठिबक सिंचन प्रणाली, स्प्रिंकलर, पाणी साठवणे, भिजवणे इत्यादी.

चरण ४ - तुम्ही गो कृपा अमृतम्चा वापर कीटक आणि वनस्पतींचे रोग नियंत्रित करण्यासाठी कसा करू शकता?

तुम्ही या आधी बनवलेल्या २०० लिटर द्रावणामधून ३ लिटर द्रावण आणि देशी गोमातेच्या दुधापासून मिळवलेले ३ लिटर ताजे ताक घ्या. १५-लिटरच्या पंपामध्ये शिल्लक असलेले पाणी भरा. दर आठवड्याला प्रत्येक एकरासाठी असे १०-१५ पंप वापरा. चांगल्या परिणामांसाठी, यामध्ये दर १५ दिवसांनी देशी गोमातेचे २०० मिली दूध मिसळा आणि दुध खराब झाल्याने होणाऱ्या दह्यासारख्या पदार्थांमुळे पिंपाचे तोंड बंद होऊ नये यासाठी लगेचच फवारणी करा. भेंडी आणि मिरची यांसारख्या जटिल पिकांच्या बाबतीत साधारणपणे दर २-३ दिवसांनी रसायने-आधारित कीटकनाशकांची फवारणी केली जाते, त्याऐवजी तुम्ही या द्रावणाची फवारणी दर २-३ दिवसांनी करू शकता. तुम्ही या फवारणीचा वापर शेतीच्या कोणत्याही टप्प्यावर करू शकता - बियाणे तयार करताना, पेरणी करताना, फुले येत असताना, फळ येत असताना, कापणी करताना इ. काही वेळा, जर तुम्ही झाडाला बुरशीजन्य किंवा विषाणूजन्य संसर्ग झाला असल्याची लक्षणे दिसल्यानंतर या द्रावणाची फवारणी केली तर कदाचित पाने सुकून जातील आणि त्यांच्या

जागी ताजी निरोगी पाने दिसू शकतात. बुरशी, तण किंवा वाळवी यासाठी वर तयार केलेल्या द्रावणाच्या पंपामध्ये १ चमचा हळद आणि १ चमचा हिंग घाला, २-४ तास राहू द्या आणि नंतर फवारणी करा. याशिवाय गो-कृपा अमृतम् असलेल्या ड्रममध्ये १० चमचे हळद आणि २-३ चमचे हिंग टाका, २-४ तास तसेच राहू द्या आणि शेतात पाणी देताना सोबत हे द्रावण देखील द्या. जमिनीत पोटॅशची कमतरता असेल तर त्यासाठी आणि वाळवीसाठी, गो-कृपा अमृतम् च्या एका ड्रममध्ये १०-१५ किलो आर्क (एस्क्लेपियास प्रोसेरा) टाका आणि ५-७ दिवसांनी शेतात हे द्रावण वापरा.

चरण ५ - आपत्कालीन कीटक किंवा रोग नियंत्रण

काही वेळा, वनस्पतीला जटिल बुरशीजन्य किंवा विषाणूजन्य संसर्ग होऊ शकतो ज्यावर कदाचित पंपातील २ लिटर गो कृपा अमृतम् च्या फवारणीचा परिणाम होणार नाही. अशा परिस्थितीमध्ये पुढील आपत्कालीन कार्यपद्धती वापरली पाहिजे.

देशी गोमातेच्या दुधापासून मिळणारे ताक मातीच्या किंवा धातूच्या भांड्यात घ्या. या ताकामध्ये तांब्याचे काही तुकडे टाका आणि ४० दिवसांपर्यंत असेच राहू द्या.

१५-लिटरच्या पंपामध्ये, तांबे टाकून ठेवलेले २०० मिली ते २ लिटर ताक आणि देशी गोमातेपासून मिळणारे २०० मिली ते २ लिटर ताजे गोमुत्र आणि २ लिटर गो कृपा अमृतम् आणि उर्वरित पाणी घ्या. मुरलेले ताक आणि गोमुत्र हे गरम प्रकृतीचे असल्याने पिकाच्या स्वरूपानुसार त्याचे प्रमाण काळजीपूर्वक ठरवले पाहिजे. लहान वनस्पतींसाठी हे घटक कमी प्रमाणात आणि मोठ्या वनस्पतींसाठी आणि झाडांसाठी जास्त प्रमाणात (२ लिटरपर्यंत) वापरावेत.

सर्वात आधी हे शेताच्या प्रभावित भागात वापरा, म्हणजे सुमारे १०-१५ झाडे आणि नंतर निरीक्षण केलेल्या परिणामांच्या आधारे उर्वरित शेतात वापरा. आवश्यक असल्यास, तुम्ही वर तयार केलेल्या द्रावणामध्ये लसूण आणि मिरची देखील घालू शकता. रोग नियंत्रणात येताच, चरण ४ मध्ये वर्णन केल्याप्रमाणे सामान्य द्रावणाची फवारणी करणे सुरू करा.

आम्ही आमच्या प्रयोगांच्या आधारे, तसेच संपूर्ण भारतामध्ये ही पद्धत यशस्वीपणे वापरणाऱ्या शेतकऱ्यांकडून मिळालेल्या अभिप्रायांच्या आधारे गो कृपा शेतीच्या पद्धतीत सुधारणा करणे आणि ही पद्धत सोपी करणे सुरू ठेवतो. अशा अपडेटसाठी कृपया आमच्या संपर्कात रहा.

उत्कृष्ट परिणामांसाठी - रासायनिक शेतीच्या तुलनेत १००-१५०% जास्त उत्पादन मिळविण्यासाठी, वरील पहिल्या ४ चरणांमध्ये वर्णन केलेल्या प्रोटोकॉलऐवजी गो-कृपा अमृतम् वापरून तयार केलेले कंपोस्ट खत ३ पटीने वापरा (२५-३० टन/एकर) आणि ३ पटीने गो-कृपा अमृतम् (पाणी तसेच फवारणीद्वारे) वापरा. ज्या शेतकऱ्यांनी ही पद्धत यशस्वीरित्या लागू करून उत्कृष्ट परिणाम मिळवले आहेत त्यांच्या उदाहरणांसाठी, कृपया आमच्या वेबसाइटला भेट द्या किंवा आमच्या www.bansigir.in वेबसाइटवरून विनामूल्य ईबुक डाउनलोड करा.

पुढील विषयावरील अधिक
माहितीसाठी गो-कृपा अमृतम्

You Tube

गोपालभाई सुतारिया
बन्सी गिर गौशाळा

मोफत पुस्तकलिंक
डाऊनलोड करा

<https://www.bansigir.in/download-book>

बन्सी गिर गोशाला

बन्सी गिर गौशाळा, मेट्रो होलसेल सर्व्हिस रोड, शांतीपुरा सर्कल, एसपी रिंग रोड, अहमदाबाद ३८२२१०.

अहमदाबाद ३८२२१०. गुजरात. भारत.

संपर्क - सोमवार ते शनिवार, सकाळी १० ते संध्याकाळी ६

फोन : ६३५१९७८०८७, ९३१६७४६९९०, ६३५१०००३४९, ९३१३८०२२४५, ७४८७०६४३९५.